Y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc

Dyddiad: **19 Hydref 2011**

Amser: **09:00 – 10:30**

Lleoliad: **Y Senedd**

Teitl: **Y Gyllideb Ddrafft Addysg a Sgiliau ar gyfer 2012-13**

Diben

1. Darparu papur tystiolaeth i'r Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc am y gyllideb Addysg a Sgiliau, ac am y blaenoriaethau yn y maes hwnnw ar gyfer 2012-13.

Yr amserlen

2. Cyhoeddwyd y gyllideb ddrafft ar 4 Hydref 2011.

Y Gyllideb Ddrafft Addysg a Sgiliau ar gyfer 2012-13

3. Mae Cyllideb Ddrafft 2012-13 yn gynllun tair blynedd ar gyfer buddsoddi mewn addysg a sgiliau yng Nghymru. Mae Tabl 1 yn drosolwg o’r gyllideb arfaethedig neu’r 'prif grŵp gwariant' (MEG), ac mae hefyd yn dangos y newidiadau a wnaed i'r gyllideb ddangosol ers i'r Gyllideb Atodol ddiwethaf gael ei chyhoeddi ym mis Mehefin 2011 (a oedd yn ailddatgan y gyllideb Addysg a Sgiliau gan ystyried newidiadau a wnaed i bortffolios ers y Gyllideb Derfynol).

Tabl 1: Y Prif Grŵp Gwariant (MEG) Addysg a Sgiliau

	2011-12 Y Gyllideb Atodol Mehefin 2011 £000	2012-13 Y Gyllideb Atodol (Ddangosol) £000	Newidiadau £000	2012-13 Y Gyllideb Ddrafft £000	2013-14 Y Gyllideb Atodol (Ddangosol) £000	Newidiadau £000	2013-14 Y Gyllideb Ddrafft £000	2014-15 Y Gyllideb Atodol (Ddangosol) £000	Newidiadau £000	2014-15 Y Gyllideb Ddangosol £000
Terfyn Gwariant Adrannol (DEL) Refeniw	1,630,201	1,627,590	20,590	1,648,180	1,647,634	27,190	1,674,824	1,647,634	34,825	1,682,459
DEL Cyfalaf	169,973	161,343	0	161,343	143,834	0	143,834	143,834	0	143,834
Cyfanswm y DEL	**1,800,174**	**1,788,933**	**20,590**	**1,809,523**	**1,791,468**	**27,190**	**1,818,658**	**1,791,468**	**34,825**	**1,826,293**
Gwariant a Reolir yn Flynyddol	125,302	122,312	28,213	150,525	112,009	49,276	161,285	112,009	41,301	153,310
CYFANSWM Y GYLLIDEB	**1,925,476**	**1,911,245**	**48,803**	**1,960,048**	**1,903,477**	**76,466**	**1,979,943**	**1,903,477**	**76,126**	**1,979,603**

4. Mae cynnydd o £20.6 miliwn, neu 1.3%, yn y cyllid refeniw ar gyfer 2012-13 o'i gymharu â'r gyllideb ddangosol. Mae cynnydd yn y cyllidebau

dangosol ar gyfer y blynyddoedd a ddaw hefyd, £27.2 miliwn (1.65%) yn 2013-14 a £34.8 miliwn (2.1%) yn 2014-15 .

5. Nid yw'r gyllideb cyfalaf wedi newid ers y gyllideb ddangosol. Mae'n gostwng i £143.8 miliwn erbyn 2013-14 o'i chymharu â'r gyllideb bresennol o £169.9 miliwn. Mae pob prosiect a gymeradwywyd yn mynd rhagddo. Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i fod yn ymrwymedig i'r rhaglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif.

6. Cafwyd cyllid ychwanegol o £22.3 miliwn o'r Gronfa Cyfalaf wrth Gefn Ganolog (CRC) ar gyfer 2011-12. Mae'r cyllid yn cael ei ddarparu ar gyfer prosiectau Porth y Cymoedd ym Mhen-y-bont ar Ogwr, Dinefwr ac Ardal Ddysgu Merthyr. Bydd yr Adran yn gwneud cais am gyllid ychwanegol o'r Gronfa Cyfalaf wrth Gefn Ganolog (CRC) ar gyfer y blynyddoedd a ddaw unwaith y bydd y cyllid hwnnw ar gael.

7. Mae'r gyllideb Gwariant a Reolir yn Flynyddol (AME) yn ymwneud yn gyfan gwbl â benthyciadau i fyfyrwyr. Mae'r benthyciadau hyn yn dibynnu ar y galw ac mae cyfraddau llog a ffactorau macro-economaidd eraill yn effeithio arnynt. Mae'r cynnydd o £28.2 miliwn yn gysylltiedig yn bennaf â'r cynnydd a ragwelir mewn benthyciadau newydd. Cytunir ar y gyllideb hon gyda'r Trysorlys bob blwyddyn. Rhagamcanion ar sail yr amcangyfrifon diweddaraf yw'r ffigurau o £150.5m ar gyfer 2012-13, a chymerir y byddant yn cael eu hariannu'n llawn gan y Trysorlys.

Cyd-destun y Gyllideb

8. Mae'r gyllideb hon yn cael ei phennu yng nghyd-destun y cyfyngiadau a osodwyd gan Lywodraeth y DU yn ystod y cylch cynllunio diwethaf, ond rydym, er hynny, am wireddu'r ymrwymiadau a wnaed yn Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru, gan gynnwys y rhaglen ddeddfwriaethol, megis y Bil Ysgolion a Safonau. Yn ystod y gyllideb ddiwethaf, gwelwyd gostyngiad o £21.1 miliwn mewn cyllid refeniw ar gyfer 2011-12 o'i gymharu â'r lefelau yn 2010-11. Mae llawer o'r cyllidebau dangosol a gymeradwywyd gan y Cynulliad ym mis Chwefror yn ddigyfnewid yn y Gyllideb hon. Serch hynny, mae cyllid ychwanegol yn y Prif Grŵp Gwariant (MEG) Addysg a Sgiliau ar gyfer:

- **Twf Swyddi Cymru,** y cyntaf o'r addewidion “pump am ddyfodol tecach” a wnaed gan Lywodraeth Cymru (£12.5m);

- **Gwariant rheng flaen mewn ysgolion** – byddwn yn parhau â’n cynlluniau blaenorol i gynyddu cyllidebau ysgolion 1% yn fwy na’r newidiadau cyffredinol yng nghyllideb Cymru yn ei chyfanrwydd ar gyfer 2012-13 a 2013-14, a byddwn yn gwneud hynny yn 2014-15 hefyd (£4.6 miliwn);

- **Rhaglen ADAPT** – byddwn yn parhau â rhaglen ADAPT sy’n helpu gweithwyr y sector cyhoeddus sy’n colli eu gwaith i ddychwelyd i’r gwaith neu ddechrau eu busnesau eu hunain (£5 miliwn);

- **Llaeth a Brecwast am Ddim mewn Ysgolion** – bydd yr ymrwymiad i'r rhaglenni cyflawni hwn yn parhau;

- **Cyllid i Fyfyrwyr** - o'r flwyddyn academaidd 2012-13 ymlaen bydd myfyrwyr rhan amser ym maes Addysg Uwch yn cael manteisio ar yr un pecyn cyllid i fyfyrwyr â myfyrwyr llawnamser (£4.3 miliwn/£10.9 miliwn/£13.8 miliwn).

9. Aed ati, wrth bennu'r gyllideb, i ailflaenoriaethu cyllidebau dros £17.6 miliwn: a hynny er mwyn gwireddu addewidion eraill yn y Rhaglen Lywodraethu megis sefydlu cymhwyster Gradd Meistr ar gyfer athrawon a datblygu amgylchedd dysgu rhithwir ym mhob ysgol; a chyfeirio mwy o gyllid i'r rheng flaen drwy gyfrwng y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion.

10. Wrth bennu'r gyllideb hon, mae'r Adran wedi ystyried ac asesu effeithiau'r newidiadau ar y sefydliadau y byddant yn effeithio arnynt ac, yn bwysicach fyth, ar y dysgwyr a'r deilliannau dysgu. Aed ati'n ofalus i ystyried yr effeithiau ar gydraddoldeb a'r angen i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau cymdeithasol yn fwy cyffredinol. Wrth asesu'r penderfyniadau a wnaed i ostwng cyllidebau yn y gyllideb ddrafft, barnwyd nad ydynt yn effeithio mewn ffordd anghymesur ar y grwpiau penodol ar sail oedran, anabledd, rhyw ac ailbennu rhywedd, hil, crefydd neu gred a chyfeiriadedd rhywiol. Byddwn yn parhau i adolygu'r effaith a gaiff cyllidebau ar gydraddoldeb, a byddwn yn gwneud hynny hefyd wrth ddyrannu cyllid ar gyfer rhaglenni penodol, ac i gyrff allanol.

11. Ad-drefnwyd strwythur cyfrifyddu'r Prif Grŵp Gwariant (MEG) Addysg a Sgiliau er mwyn sicrhau bod yr adnoddau a ddarperir yn cyd-fynd â'r canlyniadau strategol y mae'r adrannau am eu gweld, ac er mwyn gwneud cyllidebau'n gliriach. Mae'r cynlluniau cyllidebu ar lefel Gweithredu i'w gweld yn Atodiad 1 fel y'u cyhoeddwyd ar 4 Hydref, ac mae manylion Llinellau Gwariant y Gyllideb i'w gweld yn Atodiad 2.

Crynodeb o'r Newidiadau i'r Gyllideb

12. Ceir crynodeb isod o'r newidiadau i bob cyllideb ar lefel Gweithredu.

- ***Safonau Addysg a Hyfforddiant - Cyllideb 2012-13 £1,145.5 miliwn***
  "Codi safonau addysg a hyfforddiant, cyrhaeddiad a seilwaith ledled Cymru er mwyn i bawb fedru cyrraedd ei botensial."

Llythrennedd a Rhifedd: Cyllideb 2012-13 £5.5 miliwn

13. Yn unol â bwriad Llywodraeth Cymru i hoelio'i sylw ar wella safonau addysgol, a safonau llythrennedd a rhifedd yn benodol, yn 2011-12, rydym wedi trosglwyddo symiau o fewn y gyllideb er mwyn creu cyllideb benodol ar gyfer Llythrennedd a Rhifedd. Mae'r symiau yr oedd angen eu trosglwyddo i'w gweld yn y gyllideb ar ffurf trosglwyddiadau o un BEL i'r llall. Mae cyllid gwerth £7 miliwn ar gyfer Llythrennedd a Rhifedd mewn Ysgolion wedi'i ailgyfeirio i'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion. Yn yr un modd, cafodd swm o £1.1 miliwn ei drosglwyddo i'r gyllideb Cyflogadwyedd y Gweithlu ar gyfer oedolion. Trosglwyddwyd swm o £2.2 miliwn o'r gyllideb

Cyfleoedd Mynediad, sy'n ymwneud â chyllid a oedd yn cael ei gysylltu yn y gorffennol â rhaglenni llythrennedd a rhifedd ar gyfer teuluoedd sy'n rhan o'r rhaglen Cymorth, sy'n parhau i ddod o dan y portffolio Addysg a Sgiliau.

14. Mae hyn yn golygu mai'r llinell sylfaen ar gyfer 2011-12 yw £3.512 miliwn ac y bydd cynnydd o £4 miliwn yn y gyllideb Llythrennedd a Rhifedd erbyn 2014-15 o'i gymharu â'r lefelau gwariant arfaethedig yn 2011-12 .

Y Cwricwlwm: Cyllideb 2012-13 £123.3 miliwn

15. Mae gostyngiad o £4.2 miliwn yn y gyllideb. Bydd modd gwneud arbedion gwerth £3.368 miliwn yn y gyllideb Dysgu 14-19 yn 2012-13 drwy ddarparu llwybrau dysgu 14-19 ar sail ranbarthol. Bydd yr arbedion hyn yn codi i £4.611 miliwn yn 2013-14.

Addysgu ac Arweinyddiaeth: Cyllideb 2012-13 £20 miliwn

16. Daethpwyd o hyd i swm ychwanegol o £0.5m drwy ailflaenoriaethu yn y Prif Grŵp Gwariant (MEG) Addysg a Sgiliau er mwyn darparu cyllid i dreialu ffyrdd mwy hyblyg o ddarparu hyfforddiant i athrawon sy'n gysylltiedig â'n blaenoriaethau ar gyfer gwella ysgolion. Mae'r swm hwn yn codi i £1.1 miliwn yn 2013-14 ac £1.3 miliwn yn 2014-15.

17. Llwyddwyd i ad-drefnu ymhellach o dan y Cam Gweithredu hwn drwy ailgyfeirio adnoddau o nifer o raglenni datblygu llai a thrwy gwtogi ar nifer y lleoedd hyfforddiant cychwynnol i athrawon. O'r herwydd, bydd modd dyrannu swm o oddeutu £4 miliwn er mwyn helpu i ddatblygu cymhwyster lefel Gradd Meistr ar gyfer athrawon, sy'n un o'r addewidion allweddol eraill yn y Rhaglen Lywodraethu.

Cymwysterau: Cyllideb 2012-13 £13.6 miliwn

18. Mae arbedion gwerth £1.7 miliwn mewn cyllidebau sy'n ddibynnol ar y galw ar gael bellach i'w hailfuddsoddi mewn gwasanaethau rheng flaen eraill.

Addysg Ôl-16 Cyllideb 2012-13 £551.2 miliwn

19. Mae'r gyllideb hon yn darparu cyllid prif ffrwd ar gyfer y chweched dosbarth mewn ysgolion, ar gyfer dysgu seiliedig ar waith a dysgu oedolion yn y gymuned. I bob pwrpas, nid oes unrhyw newid ers y gyllideb ddangosol. O'i gymharu â'r lefelau yn 2011-12, bydd cynnydd o £16 miliwn (2.9%) yn ystod y cyfnod cynllunio. Mae'r gyllideb ddangosol ar gyfer Addysg Bellach yn rhyw £320 miliwn yn 2012-13 ac yn £325 miliwn yn 2013-14, ac mae'n cynnwys Cymraeg i Oedolion ac AB mewn darpariaeth Addysg Uwch. Mae cyllidebau dangosol ar gyfer 2013-14 wedi'u cyflwyno yn 2014-15 yn y gyllideb ddrafft**.** Mae gostyngiad bach o £0.1 miliwn yn y BEL Datblygu Polisi AB am fod rhaglenni wedi dod i ddiwedd eu hoes.

Addysg Uwch: Cyllideb 2012-13 £380.4 miliwn

20. Nid oes unrhyw newidiadau arfaethedig i'r cyllidebau dangosol ar gyfer Addysg Uwch. Mae'r newidiadau i'r model ariannu addysg uwch yn cael eu gwneud gan gadw at y cynlluniau sy'n bodoli eisoes.

Strwythurau Addysg: Cyllideb 2012-13 £3.9 miliwn

21. Mae'r gyllideb hon yn gysylltiedig â'r agenda trawsnewid. Nid oes unrhyw newidiadau arfaethedig.

Safonau Addysg: Cyllideb 2012-13 £39.9 miliwn

22. Drwy sefydlu cyllideb benodedig ar gyfer Llythrennedd a Rhifedd yn 2011-12, bydd swm ychwanegol o £7 miliwn yn cael ei gyfeirio at yr ysgolion drwy gyfrwng y Grant Effeithiolrwydd Ysgolion (GEY) yn ystod y flwyddyn gyfredol. Yn ogystal, drwy nodi arbedion ac ailflaenoriaethu adnoddau o gyllidebau eraill yn y Prif Grŵp Gwariant (MEG), llwyddwyd i sicrhau cynnydd sylweddol yn y cyllid a roddir i awdurdodau lleol drwy'r GEY. Mae hyn yn golygu bod cynnydd pellach o £7.552 miliwn yn 2012-13, £13.195 miliwn yn 2013-14 a £17.595 miliwn yn 2014-15. Hefyd, mae'r cyllid ar gyfer diogelu cyllidebau ysgolion yn cael ei ymestyn i 2014-15.

TGCh a Systemau Rheoli Gwybodaeth: Cyllideb 2012-13 £7.5 miliwn

23. Nid oes bwriad i newid y gyllideb ddangosol. Serch hynny, drwy ailflaenoriaethu o fewn y gyllideb hon, llwyddwyd i nodi swm o hyd at £0.5 miliwn er mwyn mynd ati i ystyried y posibiliadau ar gyfer datblygu amgylchedd dysgu rhithwir ar gyfer ysgolion, sy'n un o'r ymrwymiadau eraill a wnaed yn y Rhaglen Lywodraethu.

- ***Gweithlu Medrus – Cyllideb 2012-13 £82.4m***
  "Sicrhau bod gennym weithlu sy'n meddu ar y sgiliau priodol a bod cyfleoedd o ansawdd uchel ar gael i bob dysgwr."

Sgiliau yn y Gweithle: Cyllideb 2012-13 £27.8 miliwn

24. Mae £5 miliwn yn ychwanegol ar gael ym mhob blwyddyn er mwyn parhau â rhaglen ADAPT, sy’n helpu gweithwyr y sector cyhoeddus sy’n colli eu gwaith i ddychwelyd i’r gwaith neu i ddechrau eu busnesau eu hunain. Crëwyd cyllideb o £3 miliwn ar gyfer Sgiliau Twf drwy ailflaenoriaethu adnoddau o fewn y Llinell Wariant yn y Gyllideb (BEL), a throsglwyddwyd swm o £1.35 miliwn hefyd o'r BEL Cyflogadwyedd.

Cyflogadwyedd: Cyllideb 2012-13 £18.7 miliwn

25. Bydd y gyllideb hon yn elwa ar gyllid ychwanegol o £12.5 miliwn y flwyddyn er mwyn creu Twf Swyddi Cymru, a disgwylir y bydd swm pellach o £12.5 miliwn ar gael o Gronfa Gymdeithasol Ewrop ar ffurf arian cyfatebol. Mae swm pellach o £1.1 miliwn yn cael ei drosglwyddo i'r gyllideb hon hefyd ar gyfer Llythrennedd a Rhifedd oedolion. Mae hyn yn cael ei wrthbwyso drwy drosglwyddo swm rheolaidd o £1 miliwn i'r Prif Grŵp Gwariant (MEG) Busnes, Menter a Thechnoleg ar gyfer yr Academi Wyddoniaeth Genedlaethol, yn ogystal â swm o £1.35 miliwn a drosglwyddwyd i'r Cam Gweithredu Sgiliau yn y Gweithle er mwyn creu'r gyllideb Sgiliau Twf.

Dewis Addysgol a Gyrfaoedd: Cyllideb 2012-13 £36 miliwn

26. Nid yw cyllideb y Gwasanaeth Gyrfaoedd ar gyfer 2012-13 wedi newid ers y cyllidebau dangosol. Bydd gostyngiad pellach o £5 miliwn o 2013-14 ymlaen, a disgwylir y bydd modd sicrhau'r arbedion hyn drwy ad-drefnu'r

modd y bydd y Gwasanaeth Gyrfaoedd yn cael ei ddarparu ar ôl yr adolygiad o gwmpas y gwasanaethau a sut y maent yn cael eu darparu.

- ***Lles Economaidd a Chymdeithasol a Lleihau Anghydraddoldeb - Cyllideb 2012-13 £390.8 miliwn***
  "Helpu unigolion, teuluoedd, cymunedau a busnesau i wella lles economaidd a chymdeithasol ac i leihau anghydraddoldeb drwy addysg a hyfforddiant."

Cyfleoedd Mynediad: Cyllideb 2012-13 £4.9 miliwn

27. Mae gostyngiad yn y gyllideb ar gyfer Cefnogi Pobl Ifanc am fod swm o £2.259 miliwn wedi'i drosglwyddo i'r gyllideb Llythrennedd a Rhifedd. Mae'r swm a drosglwyddwyd yn gysylltiedig â rhaglenni llythrennedd a rhifedd i deuluoedd, a oedd gynt yn rhan o'r rhaglen Cymorth.

Lles Plant a Phobl Ifanc Cyllideb 2012-13 £62.6 miliwn

28. Mae swm o £0.21 miliwn wedi cael ei drosglwyddo o'r gyllideb hon i'r Prif Grŵp Gwariant (MEG) Gwasanaethau Canolog a Gweinyddu yn sgil newidiadau o ran pwy sy’n gyfrifol am Dribiwnlys AAA Cymru. Nodwyd arbedion effeithlonrwydd gwerth £2 miliwn yn y gyllideb Anghenion Dysgu Ychwanegol, ac mae'r cyllid hwn wedi'i ailgyfeirio i AAA Ôl-16 o fewn y Cam Gweithredu hwn er mwyn ymdopi â phwysau posibl ar y gyllideb honno, sy'n ddibynnol ar y galw.

Cymorth i Ddysgwyr Ôl-16: Cyllideb 2012-13 £310.9 miliwn

29. Gan fod bwriad i gynnig yr un pecyn cymorth i fyfyrwyr rhan-amser ag a gynigir i fyfyrwyr amser llawn, bydd cyllid ychwanegol nad yw'n arian parod yn cael ei ddarparu o'r cronfeydd canolog at y diben hwn. Darperir swm o £4.3 miliwn yn 2012-13, a bydd hwn yn codi i £10.9 miliwn yn 2013-14 a £13.8 miliwn yn 2014-15.

Ennyn Diddordeb Disgyblion: Cyllideb 2012-13 £12.2 miliwn

30. Nid oes bwriad i newid y gyllideb ddangosol.

- ***Yr Iaith Gymraeg - Cyllideb 2012-13 £26.4 miliwn***
  "Gweld yr iaith Gymraeg yn ffynnu yng Nghymru."

Dysgu Cymraeg: Cyllideb 2012-13 £12.4 miliwn

31. Nid oes bwriad i newid y gyllideb ddangosol hon.

Bwrdd yr Iaith Gymraeg: Cyllideb 2012-13 £13.9 miliwn

32. Nid oes bwriad i newid y gyllideb ddangosol hon. Er hynny, bydd newidiadau mawr yn sgil Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn cael ei benodi, a Thribiwnlys y Gymraeg yn cael ei sefydlu, yn ogystal â system newydd o Safonau yn ymwneud â'r Gymraeg, a hawliau newydd ar gyfer pobl Cymru. Nid yw'r cynlluniau hyn yn derfynol eto ac o'r herwydd, nid ydynt yn cael eu hadlewyrchu yn y cynigion hyn ar gyfer y gyllideb.

- ***Cymorth Cyflawni - Cyllideb 2012-13 £3.1 miliwn***
  "Mae adnoddau'n cael eu rheoli ac maent yn helpu i gyflawni canlyniadau."

Cyfathrebu Strategol: Cyllideb 2012-13 £1.5 miliwn

33. Drwy graffu'n ofalus ar gyllidebau cyfathrebu a marchnata yr Adran Addysg a Sgiliau, llwyddwyd i ryddhau £1 filiwn i'w ailfuddsoddi mewn gwasanaethau rheng flaen.

Ymchwil a Gwasanaethau Addysg *: Cyllideb 2012-13 £1.6 miliwn*

34. Bwriedir gwneud arbedion tebyg gwerth £1 filiwn yn y cyllidebau ymchwil a gwerthuso, a bydd y cyllid hwn yn cael ei ryddhau ar gyfer gwasanaethau rheng flaen.

Crynodeb

35. Cyflwynir y Gyllideb Ddrafft Addysg a Sgiliau ar gyfer 2012-13 i'w hystyried gan y pwyllgor.